

УДК 336.226

Бечко П.К.*кандидат економічних наук,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Уманського національного університету садівництва***Боровик П.М.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Уманського національного університету садівництва***Бечко В.П.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Уманського національного університету садівництва*

ПОСИЛЕННЯ СТИМУЛЮЮЧИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПОДАТКІВ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено проблеми стимулювання вітчизняного аграрного виробництва в Україні, а також запропоновані напрями його вдосконалення. Авторами запропоновано для залучення інвестицій у сільське господарство запровадити податкові пільги для підприємств інших галузей, що інвестують у сільське господарство; диверсифікувати податкові пільги за розміром та тривалістю пільгового періоду; розширити коло аграріїв, яким дозволено застосування підвищувальних амортизаційних коефіцієнтів; застосовувати інвестиційні податкові пільги з єдиного податку; застосувати швидку амортизацію для інвестицій в інновації, природоохоронні та енергозберігаючі технології в сільському господарстві. З метою посилення екологічної складової аграрного оподаткування запропоновано застосовувати додаткову швидку амортизацію, податкові вирахування, зменшення податкової бази на розмір коштів, інвестованих у виробництво.

Ключові слова: податкове регулювання, податок на додану вартість, податкові пільги, єдиний податок для агробізнесу, Податковий кодекс України.

АННОТАЦИЯ

В статье исследованы проблемы стимулирования отечественного аграрного производства в Украине, а также предложены направления его совершенствования. Авторами предложено для привлечения инвестиций в сельское хозяйство ввести налоговые льготы для предприятий других отраслей, что инвестируют в сельское хозяйство; диверсифицировать налоговые льготы по размеру и длительности льготного периода; расширить круг аграриев, которым разрешено применение повышающих амортизационных коэффициентов; применять инвестиционные налоговые льготы по единому налогу; применить быструю амортизацию для инвестиций в инновации, природоохранные и энергосберегающие технологии в сельском хозяйстве. С целью усиления экологической составляющей аграрного налогообложения предложено применять дополнительную быструю амортизацию, налоговые вычеты, уменьшение налоговой базы на размер средств, инвестированных в производство.

Ключевые слова: налоговое регулирование, налог на добавленную стоимость, налоговые льготы, единый налог для агробизнеса, Налоговый кодекс Украины.

ANNOTATION

In the article the authors analyze the problems of stimulation of domestic agricultural production in Ukraine and propose directions for its improvement. The authors substantiated that in order to attract investments in agriculture it is necessary: to introduce tax privileges for enterprises of other industries investing in agriculture; to diversify tax breaks by size and duration of the grace period; to expand the circle of agrarians, for whom it is permitted to use upward depreciation coefficients; to apply investment tax exemptions for a single tax; to compare taxes for a number of years for small businesses; to apply quick amortization for investment in innovation, environmental and energy-saving technologies in

agriculture. In order to strengthen the environmental component of agricultural taxation, it is proposed to apply additional amortization, tax deductions, and a reduction of the tax base on the amount of funds invested in production.

Key words: tax regulation, value added tax, tax privileges, single tax for agribusiness, Tax Code of Ukraine.

Постановка проблеми. Сільське господарство залишається чи не єдиною прибутковою галуззю, забезпечуючи продуктами харчування населення, сировиною значну частину вітчизняної промисловості, а також даючи змогу проводити операції з реалізації сільськогосподарської сировини та продуктів її переробки на експорт. Тому важливим завданням для держави в умовах членства в СОТ та невідворотності курсу на європейську інтеграцію залишається податкове регулювання діяльності суб'єктів агробізнесу, зокрема з використанням механізмів спеціальних режимів оподаткування суб'єктів агробізнесу.

При цьому хоча спеціальні податкові режими оподаткування вітчизняних аграрних товаровиробників практично протягом всієї історії незалежної України є не інструментами виконання фіскальних завдань, а знаряддям державного стимулювання розвитку агросфери, проте вони повинні хоча б частково виконувати фіскальні завдання, тобто забезпечувати формування доходної бази бюджетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зазначити, що зміни в механізмах справляння податків, зборів і платежів податкового характеру, які сплачують суб'єкти аграрного бізнесу, що відбулись в нашій країні з прийняттям Податкового кодексу та внесенням цілої низки змін до цього нормативно-правового акта, потребують сучасного аналізу порядків їх нарахування і сплати, який необхідно здійснювати з метою окреслення проблем справляння кожної з окремо взятих зазначених податкових форм та для обґрунтування шляхів їх вдосконалення. Тому дослідження проблем оновленого порядку оподаткування суб'єктів агросфери та розроблення напрямів їх врегулювання є важливим завданням вітчизняних науковців.

З цієї причини проблемним аспектам функціонування механізмів прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників та шляхам їх вдосконалення присвячені праці багатьох вітчизняних учених, серед яких особливої уваги заслуговують публікації В. Андрущенко [1], О. Василика, В. Вишневського, М. Дем'яненка, Д. Деми, О. Кириленко, А. Крисоватого, М. Кучерявенка, П. Лайка, І. Луніної, Ю. Лупенка [3], А. Поддєрьогіна, О. Прокопчук [6; 8], А. Соколовської, Л. Тулуша [3; 7; 8], В. Федосова.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій, присвячених як недолікам сучасних механізмів прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, так і обґрунтуванню напрямів їх вдосконалення, зазначена проблематика досі остаточно не врегульована, тому залишається нині гостроактуальною, що й визначило необхідність подальших наукових пошуків у зазначеному напрямі фінансової науки та зумовило потребу цього дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завданням публікації є дослідження проблематики податкового стимулювання сільськогосподарського виробництва в Україні з метою наукового обґрунтування подальших перспектив його використання.

Для виконання поставленого завдання в ході його проведення використано економіко-статистичні методи дослідження, зокрема монографічний, табличний та графічний методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Успішне функціонування аграрної галузі за ринкових умов господарювання полягає в безперервній активній державній підтримці сільськогосподарських товаровиробників. Державна аграрна підтримка виявляється через особливі умови їх оподаткування, зокрема надання пільг та переваг за окремими видами податків, застосування спеціального режиму оподаткування.

Оподаткування суб'єктів аграрного виробництва за часів незалежності України постійно реформується, але, як наслідок, це неповною мірою сприяло успішному функціонуванню не лише аграріїв, але й усіх суб'єктів господарювання національної економіки. Прийняття Податкового кодексу України [5], набуття чинності яким відбулось 1 січня 2011 р., не гарантує стабільності в оподаткуванні суб'єктів господарювання внаслідок складності та неоднозначності податкового законодавства через його чітко виражений фіскальний характер, зменшення ролі регулюючої та стимулюючої функцій оподаткування, недостатнє використання фіскальних механізмів, здатних стимулювати інвестиційну, інноваційну та підприємницьку активність на умовах розширеного відтворення. Внаслідок цього податкова система неповною мірою виконує свої функції під час оподаткування не лише аграріїв, але й усіх суб'єктів господарювання. Про це свідчать чисельні зміни, внесені до Податкового кодексу України, які

мають пряме відношення і під час оподаткування аграріїв. Це й обумовило актуальність дослідження в напрямі пріоритетності стимулюючої функції оподаткування в сільському господарстві, що спираються на системний аналіз наявних механізмів податкового регулювання та запровадження нових механізмів з урахуванням відповідності та узгодженості планових змін в усьому комплексі інституційних факторів, що обумовлюють специфічні особливості розвитку сільського господарства України.

Особливості сільськогосподарського виробництва пов'язані з об'єктивними умовами, які не мають суттєвого впливу на більшість платників податків інших галузей національної економіки. Залежність результатів діяльності від природно-кліматичних умов, сезонність виробництва, суттєвий розрив між реалізацією продукції і надходженням виручки суттєво впливають на організацію та ефективність аграрної галузі, обумовлюють порядок оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.

Система оподаткування суб'єктів аграрного виробництва враховує залежність виробництва від природних умов, передбачає високий ризик отримання збитків, що обумовлює необхідність наявності в податковій системі додаткових можливостей, таких як відтермінування фіскальних платежів, застосування податкового кредиту, перенесення збитків на майбутні податкові періоди. Сезонність виробництва та нерівномірність отримання виручки впродовж року впливають на тривалість звітного податкового періоду та перенесення обов'язків зі сплати фіскальних платежів на кінець року, недостатній рівень доходності галузі є основною передумовою застосування аграріями спрощеної системи оподаткування (четверта група). Податкове навантаження на аграріїв нижче, ніж на платників податків інших галузей національної економіки, що зумовлене необхідністю забезпечення справедливого розподілу доходів у суспільстві. Як правило, стимулююча функція оподаткування (тобто використання методів оподаткування як інструментів опосередкованого державного регулювання) у сільському господарстві є більш пріоритетною за фіскальну, хоча галузь загалом і забезпечує формування частини доходів бюджетів всіх рівнів. Податкове регулювання в сільському господарстві базується на використанні таких механізмів:

- надання фінансової допомоги окремим групам платників податків;
- створення економічних передумов для стимулювання розвитку галузі шляхом залучення інвестицій в основний капітал, нарощування виробництва органічної продукції;
- скорочення витрат на податкове адміністрування за рахунок спрощення процесу збирання податків.

Аналізуючи досвід України та країн з розвинутими ринковими відносинами, враховуючи специфіку та фактори аграрного виробництва,

можемо виокремити такі механізми оподаткування в сільському господарстві:

- податкове стимулювання залучення інвестицій у галузь;
- екологічне оподаткування;
- особливий (пільговий) порядок адміністрування податків та платежів;
- особливий порядок справляння земельного податку як стратегічно важливого ресурсу виробництва;
- використання єдиного податку.

Податкове стимулювання в сільському господарстві є одним з інструментів субсидування аграріїв за рахунок застосування розгалуженої системи фіскальних пільг. Стимулюючі фіскальні заходи, що застосовуються в сільському господарстві ЄС, класифікуються за такими напрямками (табл. 1).

Практика свідчить про те, що існують різні способи надання фіскальних пільг щодо земельного податку. В окремих країнах землі сільськогосподарського призначення повністю звільнені від оподаткування. Землі, на яких здійснюються інвестиції, зокрема природоохоронного дренажного спрямування, іригаційні роботи, можуть тимчасово звільнятися від оподаткування. Пільговий підхід до оподаткування землі в аграрному секторі економіки країн ЄС полягає також в тому, що ставки податку за землі сільськогосподарського призначення набагато нижчі ставок стосовно земель несільськогосподарського призначення. У країнах ЄС земля оподатковується, як правило, в межах, які не перевищують розміру податку на майно і податку на приріст капіталу. В Нідерландах, Бельгії і Польщі сільськогосподарські угіддя не оподатковуються податком на приріст капіталу. Сільськогосподарські угіддя не оподатковуються податком на майно в Нідерландах і Польщі лише впродовж перших 5 років. А у Франції оподаткуванню податком на майно не підлягають землі, які перебувають, і ті, що не перебувають в обробітку [1, с. 108].

Стимулюючий характер конкретних податків виявляється внаслідок дії механізмів податкової політики в сільському господарстві. З огляду на це виникає потреба в застосуванні всього асортименту фіскальних інструментів, що використовуються в інших галузях економіки. Різноманітність податків дає змогу всебічно регулювати аграрне виробництво. Пільговий підхід до оподаткування земель в аграрному секторі полягає в тому, що ставки податку на землі сільськогосподарського призначення значно нижчі за ставки податку на землі несільськогосподарського призначення. У більшості країн ставки земельного податку в цій частині, як правило, не перевищують 1% вартості землі (табл. 2).

В країнах ЄС земля оподатковується податком, як правило, в розмірі, що не перевищує розміру податку на майно і податку на приріст капіталу. В Нідерландах, Бельгії та Польщі, зокрема, землі сільськогосподарського призначення звільнені від податку на приріст капіталу. Землі сільськогосподарського призначення у Нідерландах та Чехії звільняються від оподаткування податком на майно лише протягом перших 5 років. В Данії сільгоспугіддя оподатковуються за більш низькими ставками.

Оподаткування землі в Україні започатковано відповідно до Закону «Про плату за землю» від 3 липня 1992 р. № 2535-ХІІ. Відповідно до вимог чинного Податкового кодексу України податок на землю як складова майнового оподаткування є місцевим податком і справляється з метою формування джерел для:

- фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель;
- підвищення родючості ґрунтів;
- відшкодування витрат власникам землі і землекористувачам, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості;
- ведення земельного кадастру;
- здійснення землеустрою та моніторингу земель;

Таблиця 1

Класифікація стимулюючих і підтримуючих заходів прибуткового оподаткування в сільському господарстві країн ЄС [9, с. 15–21]

Зменшення податкового тягара (адаптація до економічних умов)	Покращення структури аграрного сектору	Стимулювання інвестицій та інновацій
Середній розмір податку за декілька років	Спрощена система оцінки оподаткованого доходу для малих підприємств	Прискорена амортизація для знову створених малих підприємств
Пільгове оподаткування спільного доходу (партнерство)	x	Інвестиційний кредит
Податковий кредит	x	Пільги для інвестицій в природоохоронні та енергозберігаючі заходи
Зменшення ставок (виключення з оподаткованої бази субсидій ЄС)	x	Довільний метод амортизації інвестицій в природоохоронні заходи
Податкова пільга з податку на приріст капіталу	x	Податкова пільга на прибуток, отриманий від продажу нерухомості, активів, яка використовується для придбання нової нерухомості, активів
Зменшення оподаткованої бази в періоди з високим рівнем доходу (фактор системи)	x	Інвестиційні відрахування

Таблиця 2

Податок на майно у країнах ЄС
(у частині оподаткування сільськогосподарських земель) [9, с. 104–105]

Країна	Податкова база	Ставка
Нідерланди	не оподатковується	
Чехія	ринкова вартість	0,75% для ріллі
Данія	близько 80% від ринкової вартості	0,43% для сільськогосподарських земель; 0,61–1,2% – муніципальні землі
Франція	землі, що обробляються – в половинному розмірі від розміру орендної плати; землі, що не обробляються, – 80% від розміру орендної плати	від 2% до 42% залежно від регіону і типу земельних угідь
Німеччина	фіскальна вартість	в середньому 1,5%
Угорщина	ринкова вартість або площа	0,79 €/мІ або 3% від вартості землі
Польща	площа	0,068/0,139/мІ
Іспанія	кадастрова вартість	кадастрова вартість із співвіднесенням до ринкової вартості близько 50%
Великобританія	не оподатковується	

– проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів [5].

Водночас недостатній розвиток інституцій, що регулюють процеси землекористування, а також неефективність державного регулювання земельного ринку призводять до недооцінки земель як активу, що приводить до спотворення відтворювальних механізмів, негативно впливає на орендні відносини. Земельний податок, як свідчать результати дослідження, не відіграє важливу роль ефективного регулятора земельних відносин, оскільки частка цього податку в середньому за 2012–2016 рр. коливається в межах від 10,1% до 12,2% у доходах місцевих бюджетів [2; 3, с. 14; 7, с. 29].

Сільськогосподарські товаровиробники, в яких виробництво сільськогосподарської продукції за попередній податковий період перевищує 75% загальних надходжень і які мають в користуванні земельні угіддя разом з угіддями на умовах оренди не є платниками податку за землю. На них поширюється спрощена система оподаткування, в основі якої закладений єдиний податок (четверта група). З точки зору економічної функції оподаткування головним недоліком єдиного податку є відсутність гнучкості та можливості позитивного впливу на окремі явища і процеси у виробничій сфері. Слід звернути увагу на те, що застосування всього різноманіття розглянутих фіскальних стимулів та регуляторів, що використовуються в сільському господарстві, неможливо без оцінки ефекту, який вони надають на економічну поведінку аграріїв та ситуацію в аграрному секторі.

Велике значення під час оподаткування суб'єктів господарювання аграрного виробництва має вирішення проблеми щодо впливу податків на їх фінансовий стан. Чинний єдиний податок для сільськогосподарських товаровиробників за базу справляння має грошову оцінку земель та ставки податку залежно від виду сільськогосподарських угідь. Внаслідок цього великотоварні підприємства, зокрема птахофабрики, тепличні

комбінати, отримують надприбуток внаслідок незначної кількості земельних угідь, які перебувають у їх розпорядженні, зокрема на умовах оренди. В такому разі єдиний податок, нарахований цими суб'єктами господарювання, займає незначну частку в структурі їх прибутку.

Єдиний методологічний підхід до обчислення єдиного податку для аграріїв не сприяє покращенню фінансових результатів, не стимулює їх до ефективної діяльності, дотримання агротехнологій, зберегання природних ресурсів.

Внаслідок цього під час дослідження всі складові системи оподаткування сільського господарства були умовно розділені на механізми прямого та непрямого впливу. До механізмів прямого впливу відносяться рівень податкового навантаження; система фіскальних пільг; стимулюючі заходи; побічні ефекти. До чинників непрямого впливу можна віднести заходи, що безпосередньо впливають на ефективність сільськогосподарського виробництва, зокрема трудомісткість, адміністрування фіскальних зобов'язань; систему організації бухгалтерського обліку.

Сільськогосподарські товаровиробники переважно оподатковуються за єдиним податком (четверта група). Натомість аграрії звільнені від сплати податку на прибуток. Сплата аграріями єдиного податку має певний позитивний ефект на залучення в галузь інвестицій. Крім того, вартість придбаних основних засобів у вигляді амортизаційних відрахувань включається у собівартість більш швидкими темпами порівняно з платниками податку, що оподатковуються за загальною системою оподаткування. Механізм прискореного нарахування амортизації платниками єдиного податку (четверта група) є ефективним інструментом для нарощування інвестицій зокрема та зростання економіки загалом.

Важливим проявом стимулюючої функції оподаткування в сільському господарстві є посилення природоохоронної складової податкового обліку в аграрній галузі. Екологічна та податкова політика мають сфери перетину, що

визначається використанням екологічних податків та певною мотивацією до природоохоронної діяльності. Порівняно зі світовою практикою вітчизняна податкова система не містить спеціальних сільськогосподарських податків або інших форм обмеження використання ресурсів. При цьому наявна екологічна ситуація в галузі передбачає потребу в широкому застосуванні екологічного податку в сільському господарстві України. В умовах несприятливої економічної ситуації в галузі та кризи в економіці загалом необхідне запровадження нових екологічних податків, зборів за використання енергії та паливних відходів, зборів за використання ґрунтових вод, за використання пестицидів, гербіцидів, зборів за відходи тваринництва виробництв. З огляду на такий стан доцільно запровадити нові податки, коригування фіскальних. Стимулювання охорони навколишнього середовища в сільському господарстві можливе за умов стимулювання інвестицій у природоохоронні та енергозберігаючі заходи, переобладнання виробництв з метою їх відповідності екологічним критеріям та нормам.

Головна мета податкової політики в сільському господарстві на сучасному етапі, що полягає у створенні сприятливих умов для економічного розвитку галузі, залишається актуальною. При цьому основними напрямками мають стати зниження невизначеності змін у системі оподаткування аграріїв, а також гармонізація основних принципів податкової політики у сільському господарстві з Державною програмою розвитку сільського господарства та регулювання ринків сільськогосподарської продукції, сировини та продовольства. Беручи до уваги іноземний досвід, українську специфіку, а також необхідність активізації стимулюючої функції оподаткування в сільському господарстві, можемо запропонувати такі тактичні кроки (завдання) податкової політики в сільському господарстві:

- стимулювання інвестицій в сільське господарство;
- вдосконалення єдиного податку;
- стимулювання ефективного використання земельних ресурсів, екологічне оподаткування [1, с. 103].

Нині одночасне існування єдиного податку та загальної системи оподаткування є цілеспрямованим, однак розвиток двох даних системи оподаткування має відбуватись за принципово різними напрямками. Загальна система оподаткування повинна розвиватись в напрямі великої кількості регуляторів, які можна застосувати для створення максимально сприятливих умов реалізації стимулюючої функції оподаткування. За такої ситуації найбільш доцільним є встановлення високого порогу (порівняно з наявним) небажаними податками рівня надходжень в сільському господарстві разом із застосуванням всього переліку заходів регулювання податків для великих та прибуткових аграріїв. Використання диференційованих ставок за по-

датками дасть змогу перетворити їх на ефективний інструмент опосередкованого регулювання в сільському господарстві. Єдиний податок слід розвивати шляхом максимального спрощення його механізму справляння та адаптувати принцип спрощення податкових механізмів у вітчизняну податкову систему загалом, адже перевагу саме такого принципу оподаткування переконаливо довів досвід його практичного застосування в країнах ЄС.

Крім того, необхідна розробка механізму диференціації ставок єдиного податку залежно від виду економічної діяльності. Спеціальний режим повинен враховувати особливості як рослинництва, так і тваринництва у зв'язку з відмінностями формування фінансового результату діяльності в цих галузях. Одним з найважливіших завдань у рамках вдосконалення податкових механізмів в агросфері повинно стати вирішення проблеми справляння ПДВ. Аналіз європейської практики адміністрування ПДВ та її порівняння з вітчизняним досвідом дають змогу виокремити такі шляхи вдосконалення порядку нарахування і сплати зазначеного податку в агросфері: сільськогосподарським виробникам – платникам єдиного податку слід надати право вибору статусу платника ПДВ; спеціальні знижені ставки ПДВ можуть застосовуватись стосовно операцій з продажу сільськогосподарської продукції платниками єдиного податку; нульова ставка ПДВ для сільськогосподарської продукції, виробленої платниками єдиного податку, дасть змогу зберегти всі переваги єдиного податку для аграріїв і при цьому залишити незмінною наявну систему справляння ПДВ в Україні; слід надати суб'єктам, що застосовують загальну систему оподаткування з ПДВ, можливість включати до податкового кредиту суми ПДВ з придбання товарів (робіт, послуг) у платників єдиного податку [3; 4; 6–8].

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що до особливостей оподаткування в сільському господарстві відносяться податкове стимулювання залучення інвестицій; необхідність екологічного оподаткування; пільговий порядок адміністрування податків та платежів; особливий порядок земельного оподаткування; використання єдиного податку. Українська система аграрного оподаткування характеризується частими змінами. За останні двадцять років вона пережила шлях трансформації від уніфікованого підходу для всіх галузей до створення спеціальних умов для сільського господарства і, зрештою, до введення спеціального податкового режиму (єдиного податку). Структура податків та зборів, що сплачуються суб'єктами, зайнятими в сільському господарстві, істотно викривлена порівняно з іншими галузями економіки. Вона не сприяє ефективній реалізації стимулюючої функції оподаткування.

Проведені дослідження свідчать про те, що для дрібнотоварних сільськогосподарських підприємств та фермерів із середнім рівнем рен-

табельності, споживачами продукції яких є населення і платники інших спеціальних фіскальних режимів, застосування єдиного податку економічно доцільно. Пробіли в перерозподілі ПДВ, зниження якості статистичної інформації, доступної в сільськогосподарському секторі, складності перерахування виплат за соціальним забезпеченням – це побічні ефекти від функціонування єдиного податку.

Подальші наукові напрацювання у вибраному напрямі досліджень слід присвятити моделюванню впливу пропонованих нами змін до податкових механізмів в агросфері на доходи бюджету та фінансові результати окремих агропідприємств і галузі загалом.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Андрущенко В. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання) / В. Андрущенко, В. Мельник. – Ірпінь : Національний університет державної податкової служби України, 2006. – 210 с.
- Павлій А. Аналіз системи земельного оподаткування в Україні / А. Павлій // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/14-2015/61.pdf>.
- Лупенко Ю. Оподаткування сільського господарства в умовах трансформації спеціальних податкових режимів / Ю. Лупенко, Л. Тулуш // Економіка АПК. – 2016. – № 1. – С. 5–17.
- ПДВ-підтримка агробізнесу в Україні / [О. Непочащенко, П. Боровик, П. Бечко] // Економіка. Управління. Інновації. – 2015. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=eui_2015_2_14.
- Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) // База даних Законодавства України / ВР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- Прокопчук О. Тенденції та перспективи розвитку непрямого оподаткування в Україні / О. Прокопчук, Ю. Улянич // Сучасні питання економіки і права. – 2014. – Вип. 1. – С. 92–96.
- Тулуш Л. Податкова реформа у сільському господарстві: ризики та перспективи / Л. Тулуш // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – Вип. 88. – Ч. 2 : Економічні науки. – Умань : УНУС, 2016. – С. 20–33.
- Тулуш Л. Проблеми функціонування ПДВ в економіці держави / Л. Тулуш, О. Прокопчук // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 84–89.
- Exploring agricultural taxation in Europe: rapport 2.07.2006 / [H. Veen, H. Meulen, K. Bommel]. – Den Haag. : LEI, 2007. – 207 p.

REFERENCES:

- Andruschenko V. & Melnik V. (2006). Tax levers and incentives for the development of economic systems (theoretical foundations and practice of use). Irpin National University State Tax Service of Ukraine, 2006. 210 p. (in Ukrainian).
- Pavliy A. (2015) Analysis of the land taxation system in Ukraine. // Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. URL : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2015/14-2015/61.pdf> (in Ukrainian).
- Lupenko Yu. & Tulush L. (2016). Taxation of agriculture in terms of transformation of special tax regimes. The Economy of AIC Journal, 2016, no. 1, pp. 5–17 (in Ukrainian).
- Nepochatenco O., Borovyk P. & Becko P. (2015) VAT-support of agribusiness in Ukraine. Journal "Economy. Management. Innovations", 2015, no 2. URL : http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=eui_2015_2_14 (in Ukrainian).
- The Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). Tax Code of Ukraine (DHSPublicationno.2755-VI). URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (in Ukrainian).
- Prokopchuk O. & Ulianych Yu. (2014). Trends and prospects of indirect taxation in Ukraine. Modern problems of Economics and Law Journal, 2014, no. 1, pp. 92–96 (in Ukrainian).
- Tulush L. (2016). Tax reform in agriculture: risks and prospects. Proceedings of Uman National University for Horticulture, 2016, no. 88, part 2, pp. 20–33 (in Ukrainian).
- Tulush L. & Prokopchuk O. (2008). The problems of functioning of VAT in the state economy. Economy of AIC Journal, 2008, no. 12, pp. 84–89 (in Ukrainian).
- Veen H., Meulen H. & Bommel K. (2007) Exploring agricultural taxation in Europe: rapport 2.07.2006. Den Haag. : LEI, 2007. 207 p. (in Nederland).

Bechko P.K.

*Candidate of Economic Sciences, Professor at
Department of Finance, Banking and Insurance,
Uman National University of Horticulture*

Borovyk P.M.

*Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at
Department of Finance, Banking and Insurance,
Uman National University of Horticulture*

Bechko V.P.

*Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer at
Department of Accounting and Taxation
Uman National University of Horticulture*

STRENGTHENING THE PROMOTING PROPERTIES OF TAXATION IN AGRICULTURE

In this article, the authors analyse problems of stimulation of domestic agricultural production in Ukraine and propose directions for its improvement.

The system of taxation of agribusiness subjects takes into account the dependence of production on natural conditions; it involves a high risk of losses, which necessitates the delay of fiscal payments, the use of a tax credit, and the transfer of losses for future tax periods. Seasonal production and irregular earnings during the year affect the duration of the reporting tax period and transfer of responsibilities for payment of fiscal payments by the end of the year and the inadequate level of profitability of the industry is the main prerequisite for the application of a simplified tax system to the farmers (fourth group). The tax burden on farmers is lower than that of taxpayers of other sectors of the national economy, which is conditioned by the need to ensure a fair distribution of incomes in society.

The assessment of the effectiveness of the introduction of a single tax has demonstrated the failure to meet the original objectives of its introduction. The improvement of the main indicators of economic development of agriculture largely depends on other economic factors and is not directly related to the introduction of a single tax. The conducted studies indicate that for small-scale agricultural enterprises and farmers with an average level of profitability, whose consumers are customers and payers of other special fiscal regimes, the application of a single tax is economically expedient.

In addition, the authors substantiated that in order to attract investments in agriculture, it is necessary: to introduce tax privileges for enterprises of other industries investing in agriculture; to diversify tax breaks by size and duration of the grace period; to expand the circle of agrarians, for whom it is permitted to use upward depreciation coefficients; to apply investment tax exemptions for a single tax; to compare taxes for a number of years for small businesses; to apply quick amortization for investment in innovation, environmental and energy-saving technologies in agriculture. In order to strengthen the environmental component of agricultural taxation, it is proposed to apply additional amortization, tax deductions, and a reduction of the tax base on the amount of funds invested in production.